

Správa arktické oblasti

P6_TA(2008)0474

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 9. října 2008 o správě arktické oblasti

(2010/C 9 E/07)

Evropský parlament,

- s ohledem na Mezinárodní polární rok (od března 2007 do března 2009),
- s ohledem na 8. konferenci poslanců parlamentů z arktické oblasti, která se konala ve městě Fairbanks na Aljašce ve dnech 12.–14. srpna 2008,
- s ohledem na sdělení o politice pro Arktidu, které má Komise předložit na podzim roku 2008,
- s ohledem na dřívější usnesení Evropského parlamentu o Severní dimenzi ze dne 16. ledna 2003 ⁽¹⁾, 17. listopadu 2003 ⁽²⁾, 16. listopadu 2005 ⁽³⁾ a 16. listopadu 2006 ⁽⁴⁾,
- s ohledem na závěry zprávy o posouzení dopadu změny klimatu na Arktidu z roku 2005,
- s ohledem na čl. 108 odst. 5 jednacího řádu,
- A. s ohledem na sdělení Komise ze dne 10. října 2007 s názvem „Integrovaná námořní politika pro Evropskou unii“ („Modrá kniha“) (KOM(2007)0575),
- B. s ohledem na politický dokument vysokého představitele a Komise ze dne 14. března 2008 „Změna klimatu a mezinárodní bezpečnost“ určený Evropské radě,
- C. vzhledem k tomu, že roste geopolitický a strategický význam arktické oblasti, jak symbolizuje umístění ruské vlajky na mořském dně pod Severním pólem v srpnu roku 2007,
- D. s ohledem na Úmluvu OSN o námořním právu (UNCLOS), která dosud nebyla ratifikována Senátem USA a která nebyla formulována se zvláštním ohledem na současné okolnosti klimatických změn a specifické důsledky tajícího ledu v arktických mořích,
- E. vzhledem k tomu, že nedávné konference poslanců z arktické oblasti se zúčastnili volení zástupci z Evropského parlamentu, Kanady, Dánska, Grónska, Islandu, Finska, Norska, Švédska, Ruska a ze Spojených států, kteří zde diskutovali o otázkách námořní bezpečnosti, zdravotní péče, ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje,
- F. vzhledem k tomu, že pro arktickou oblast dosud neexistují zvláštní mnohostranné normy a předpisy, neboť se nikdy nepředpokládalo, že by se stala splavnou vodní cestou či oblastí s obchodním potenciálem,
- G. vzhledem k tomu, že se v posledních letech exponenciálně zvýšila námořní doprava v arktických vodách, a to v důsledku zvýšeného zájmu o těžbu v tamějším moři, v důsledku stále častější plavby výletních lodí a rovněž i s ohledem na možnosti, které nabízí tzv. Severozápadní cesta,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 38 E, 12.2.2004, s. 283.

⁽²⁾ Úř. věst. C 87 E, 7.4.2004, s. 411.

⁽³⁾ Úř. věst. C 280 E, 18.11.2006, s. 73.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 314 E, 21.12.2006, s. 258.

Čtvrtek 9. října 2008

- H. vzhledem k tomu, že v arktické oblasti se může nacházet přibližně 20 % dosud neobjevených světových zásob ropy a zemního plynu,
- I. s ohledem na Ilulissatskou deklaraci, kterou přijaly země „A5“ hraničící s arktickou oblastí (Dánsko, Kanada, Norsko, Ruská federace a USA) v květnu roku 2008,
- J. s ohledem na to, že Parlament bere v potaz závěry předsedy přijaté na konferenci „Arktida náš společný zájem“, kterou uspořádala Rada ministrů severských států v Ilulissatu (Grónsko) ve dnech 9.–10. září 2008,
- K. vzhledem k tomu, že tématem výše uvedené konference byla také změna klimatu v arktické oblasti, její vliv na domorodé obyvatelstvo a možnosti, jak se jí přizpůsobit,
- L. vzhledem k tomu, že míra globálního oteplování je v arktické oblasti mnohem vyšší než v ostatních částech světa – za posledních 100 let zvýšení o 2 °C oproti průměrné hodnotě 0,6 °C ve zbytku světa,
- M. vzhledem k tomu, že změny klimatických podmínek v Arktidě dosáhly takových rozměrů, že Inuité již nemohou lovit tradičním způsobem, neboť led je příliš tenký na to, aby udržel jejich saně, zatímco divokým zvířatům, jako jsou lední medvědi, mroži a lišky, hrozí ztráta velké části přirozeného prostředí,
- N. vzhledem k tomu, že mezi členské státy EU patří i tři arktické země a mezi úzce spolupracující sousedy, kteří se účastní vnitřního trhu na základě dohody o EHP, další dvě arktické země, což znamená, že EU a státy k ní přidružené tvoří více než polovinu členů Arktické rady,
1. je hluboce znepokojen dopady změny klimatu na udržitelnost způsobu života domorodých obyvatel v arktické oblasti, a to jak z hlediska obecného životního prostředí (tání ledové pokrývky a permafrostu, rostoucí hladina moře, záplavy), tak z hlediska přirozeného prostředí zvířat (úbytek ledu způsobuje problémy ledním medvědům s obstaráváním potravy), a zdůrazňuje, že jakákoli mezinárodní rozhodnutí o těchto otázkách musí být přijata za plnoprávné účasti a při zohlednění všech obyvatel arktické oblasti a arktických zemí;
  2. připomíná, že ve 20. století se zvýšila teplota vzduchu na Arktidě přibližně o 5 °C a že tento růst je desetkrát rychlejší než zaznamenaný růst globální průměrné teploty na zemském povrchu; zdůrazňuje, že během příštích 100 let by se teplota na Arktidě měla zvýšit o další 4 až 7 °C; domnívá se, že doba na hledání příčin již uplynula a že je nyní třeba reagovat;
  3. zdůrazňuje, že živočišné druhy a obyvatelé žijící na Arktidě se velmi specifickým způsobem přizpůsobili nepříznivým podmínkám, které na pólu panují, a že jsou tudíž velmi zranitelní s ohledem na dramatické změny těchto podmínek; je velmi znepokojen tím, že mroži, lední medvědi, tuleni a ostatní mořští savci, kterým mořské ledovce umožňují odpočinek, obstarávání potravy, lovení a rozmnožování, jsou velmi ohroženi změnou klimatu;
  4. vítá závěrečné prohlášení přijaté na konferenci poslanců parlamentů arktických států ve městě Fairbanks dne 14. srpna 2008;
  5. vítá skutečnost, že do politiky Evropské unie pro „Severní dimenzi“ jsou zahrnuty i nejsevernější oblasti, je však přesvědčen, že je zapotřebí dále zvýšit povědomí o významu Arktidy z celosvětového hlediska vytvořením samostatné politiky EU pro Arktidu;
  6. zdůrazňuje v této souvislosti význam Arktidy pro celosvětové klima a věří, že stávající podpora výzkumné činnosti v této oblasti bude pokračovat i po skončení Mezinárodního polárního roku;

Čtvrtek 9. října 2008

7. s velkým zájmem očekává připravované sdělení Komise o politice pro Arktidu a věří, že se toto sdělení stane základem smysluplné politiky EU pro arktickou oblast; vyzývá Komisi, aby se ve svém sdělení zabývala alespoň těmito otázkami:
- a) stav změny klimatu v arktické oblasti a adaptace na ni,
  - b) politické alternativy, které respektují domorodé obyvatelstvo a způsob jejich obživy,
  - c) potřeba spolupracovat s našimi arktickými sousedy na přeshraničních otázkách, zejména v oblasti námořní bezpečnosti,
  - d) možnosti vytvoření budoucí přeshraniční politické nebo právní struktury, která by mohla zajistit ochranu životního prostředí a udržitelný organizovaný rozvoj arktické oblasti nebo řešit politické neshody, pokud jde o zdroje a splavné vodní cesty v nejsevernější oblasti;
8. vyzývá Komisi, aby zařadila energetickou a bezpečnostní politiku v arktické oblasti do svého programu a aby navrhla zvláště ve svém připravovaném sdělení o Arktidě nezbytná společná témata a pracovní postupy Evropské unie a států arktické oblasti, pokud jde o změnu klimatu, udržitelný rozvoj, bezpečnost dodávek energie a námořní bezpečnost;
9. upozorňuje na skutečnost, že arktická oblast si vzhledem ke svému vlivu na světové klima a jedinečnému přírodnímu prostředí zaslouží zvláštní pozornost při formulování stanoviska, které bude EU zastávat na konferenci stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (COP 15), jež se bude konat v roce 2009 v Kodani;
10. zastává názor, že ochrana námořní dopravy v arktické oblasti (turistické plavby i doprava spojená s vrtnými plošinami na volném moři) se jak z hlediska ochrany lidského života, tak z hlediska ochrany životního prostředí ani zdaleka nepřibližuje obvyklým minimálním mezinárodním bezpečnostním pravidlům, která platí v ostatních mezinárodních vodách, a naléhavě vyzývá Komisi, aby co nejdříve zajistila, že budou odpovídajícím způsobem změněny předpisy Mezinárodní námořní organizace (IMO);
11. zdůrazňuje vnější aspekty energetické politiky a úlohu Arktidy ve vytváření energetické politiky pro Evropu (EPE), jak navrhla Evropská rada v březnu roku 2007;
12. podporuje Arktickou radu v úsilí zachovat Arktidu regionem s nízkou mírou napětí, jenž je otevřen mezinárodní spolupráci na poli výzkumu, aby bylo možné plně rozvinout její potenciál v oblasti dodávek energií v budoucnosti, a to udržitelným způsobem a způsobem šetrným k životnímu prostředí;
13. je i nadále znepokojen zejména přetrvávajícím soupeřením o přírodní zdroje v oblasti Arktidy, což může vést k ohrožení bezpečnosti EU a celosvětové nerovnováze;
14. naléhavě žádá Komisi, aby v otázkách arktické oblasti jednala proaktivně, v první fázi alespoň tím, že přijme status pozorovatele v Arktické radě a zváží, zda by Komise neměla vytvořit specializované oddělení pro arktickou oblast;
15. navrhuje Komisi, aby zahájila jednání na mezinárodní úrovni, které by se zaměřilo na vypracování a přípravu Mezinárodní smlouvy na ochranu Arktidy doplněné Protokolem z Madridu podepsaným v roce 1991, tato smlouva by však měla respektovat základní rozdíly představované obydlenu přírodou Arktidy a z nich vyplývající práva a potřeby obyvatel a zemí arktické oblasti, domnívá se však, že by tato smlouva měla jako minimální výchozí bod pokrývat alespoň neobydlené a nikomu nenáležící oblasti uprostřed Severního ledového oceánu;
16. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám členských států, Norska, Islandu, Ruska, Kanady, Spojených států a účastníkům regionální spolupráce.